

Priekšlikums invazīvo sugu agrīnas atklāšanas un ātras izskaušanas sistēmas izstrādei

Priekšlikuma sagatavotāji:

Santa Rutkovska, Jēkabs Dzenis, Evija Andruškeviča-Jonāne, Miks Brakovskis – Dabas aizsardzības pārvalde; Māra Melnbārde – Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija; Astra Garkāje – Valsts augu aizsardzības dienests; Valters Lūsis – Valsts Meža dienests; Gunārs Tīlītis, Mairita Riekstiņa – Pārtikas un veterināras dienests; Sandra Bērziņa- Latvijas pašvaldību savienība; Jolanta Jēkabsone – Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs.

Priekšlikuma izstrāde veikta projekta Natura 2000 aizsargājamo teritoriju pārvaldības un apsaimniekošanas optimizācija (LIFE19IPE/LV/000010 LIFE-IP LatViaNature) ietvaros ar Eiropas Savienības LIFE Vides programmas un Valsts reģionālās attīstības aģentūras Latvijas Vides aizsardzības fonda finansiālu atbalstu.

Attēls - Ziemeļamerikas jenots (*Procyon lotor*) - Rīgas Nacionālā zooloģiskā dārza arhīvs.

Sigulda, 2022

Kopsavilkums

Aktivitāte C.5.3: Invazīvo sugu agrīnas atklāšanas un ātras izskaušanas sistēmas izstrāde

Nodevums: Priekšlikums invazīvo sugu agrīnas atklāšanas un ātras izskaušanas sistēmas izstrādei

Klimata pārmaiņas, iedzīvotāju mobilitātes, transporta un pārrobežu tirdzniecības apjoma pieaugums pēdējās desmitgadēs ir izraisījis strauju invazīvo sugu izplatību un arvien jaunu invazīvo sugu ieviešanos, tāpēc valstīm ir jābūt gatavām jaunām invāzijām. Viens no svarīgākajiem risinājumiem šādu jaunu invāziju novēršanai ir kvalitatīva un operatīva agrīna atklāšana un ātra izskaušana, tādējādi konstatējot un apstādinot sugas invāziju jau brīdī, kad tā ienāk valstī.

Ņemot vērā faktu, ka Latvijā invazīvo sugu agrīnas atklāšanas un ātras izskaušanas jeb agrīnas brīdināšanas sistēma (turpmāk - ABS) līdz šim nav tikusi izstrādāta un ieviesta, C.5.3 aktivitātes ietvaros tika izstrādāts priekšlikums ABS izstrādei, kas ļautu ātri un efektīvi reaģēt uz jaunu invazīvu sugu parādīšanos valstī, tādā veidā novēršot būtisku kaitējumu videi un nodrošinot resursu ietaupījumu ilgtermiņā.

Priekšlikuma izstrādei tika izveidota starpinstitūciju darba grupa (turpmāk- darba grupa). Darba grupā piedalījās pārstāvji no septiņām institūcijām, kuru funkciju ietvaros ir iespējams veikt agrīnu atklāšanu un/vai ātru izskaušanu: Dabas aizsardzības pārvalde, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, Valsts augu aizsardzības dienests, Valsts meža dienests, Pārtikas un veterinārais dienests, Latvijas Pašvaldību savienība, Latvijas Vides ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs.

Darba grupas sagatavotajā priekšlikumā raksturoti Eiropas Savienības tiesību aktu nosacījumi attiecībā uz ABS izstrādi un ieviešanu, ABS saistošais Latvijas Republikas normatīvais regulējums un esošās situācijas raksturojums, sniegts izstrādātās ABS apraksts, kas ietver piecus secīgus soļus: agrīnas atklāšanas datu avoti ABS sugām, ABS gadījuma apstiprināšanas un informācijas apmaiņa, ABS sugu ātrā izskaušana, kā arī ABS sugu izskaušanas uzraudzība un monitorings. Tāpat dokumentā aprakstītas ABS iesaistītās iestādes un to kompetences, identificēti nepieciešamie Latvijas Republikas normatīvo aktu grozījumi. Atkarībā no ABS sugu grupas (piemēram, medījami dzīvnieki, sauszemes augi utt.) un sugas konstatēšanas vietas (piemēram, robežkontroles punkts vai savvaļa) dokumentā aprakstītas specifiskas pieejas un iesaistīto institūciju un ABS sugu invadēto zemes gabalu vai ABS sugu īpatņu īpašnieku kompetences un atbildības konkrētiem ABS soļiem, kā arī to izpildes laiks. Lai neradītu liekus administratīvos izdevumus, ABS sistēmas soļi iespēju robežās sasaistīti ar atbilstošām institūciju funkcijām un uzdevumiem. C.5.3 aktivitātes ietvaros 2021.gadā tika organizēta Latvijas, Lietuvas un Igaunijas kompetento iestāžu pirmā tikšanās invazīvo sugu pārvaldības jomā, tāpēc darba grupas sagatavotajā priekšlikumā ir iezīmēti turpmākie sadarbības soļi.

Summary

Sub-Action C.5.3: Development of early detection and rapid eradication systems for invasive alien species (IAS)

Deliverable: Description of IAS early detection and rapid eradication system

The increase in climate change, population mobility, transport and cross-border trade in recent decades has led to the rapid spread of invasive species and the introduction of more and more new IAS, so countries need to be prepared for new invasions. One of the most important solutions to prevent such new invasions is effective and rapid early detection and eradication, thus detecting and stopping the invasion of the species as soon as it enters the country.

Taking into account the fact that the system of early detection and early eradication or early warning system of invasive species (EWS) has not been developed and implemented in Latvia, a proposal for the development of EWS was developed within action C.5.3. This would allow a quick and efficient response to the emergence of new IAS in the country, thus preventing significant damage to the environment and saving resources in the long run.

An inter-institutional working group (working group) was set up to develop the proposal. The working group consisted of seven institutions, within the functions of which it is possible to perform early detection and/or rapid eradication: Nature Conservation Agency, Ministry of Environmental Protection and Regional Development, State Plant Protection Service, State Forest Service, the Food and Veterinary Service, Latvian Association of Local and Regional Governments, Latvian Environment, Geology and Meteorology Centre.

The proposal prepared by the working group describes the provisions of the European Union legislation, regarding the development and implementation of EWS, the binding regulatory framework of the Republic of Latvia and the current situation, as well as providing a description of the developed EWS. This description includes five successive steps: early detection data sources for EWS, exchange of information, rapid eradication of EWS species, and monitoring and surveillance of the eradication of EWS species. The document also describes the institutions involved in EWS, their competencies and identifies the necessary amendments to the laws and regulations of the Republic of Latvia. Depending on the EWS species group (e.g. wild game animals, terrestrial plants, etc.) and the location of the species (e.g. border inspection post or wild), the document describes specific approaches, competencies and responsibilities of the involved authorities and owners of invaded areas or EWS species for specific species, as well as EWS steps and their execution time. In order not to create unnecessary administrative expenses, the steps of the EWS are, as far as possible, linked to the respective functions and tasks of the institutions. As part of Action C.5.3, the first meeting of the competent authorities of Latvia, Lithuania and Estonia in the field of invasive species management was organized in 2021, therefore the proposal prepared by the working group outlines the next steps of cooperation.

Saturs

Kopsavilkums	2
Summary.....	3
Saturs	4
Ievads.....	5
Izmantotie termini.....	6
1. Eiropas Savienības tiesību aktu nosacījumi attiecībā uz invazīvo sugu agrīnas atklāšanas un ātras izskaušanas sistēmas izstrādi un ieviešanu.....	7
2. Invazīvo sugu agrīnas atklāšanas un ātras izskaušanas sistēmai saistošais Latvijas Republikas normatīvais regulējums un esošās situācijas raksturojums.....	8
3. Invazīvo sugu agrīnas atklāšanas un ātras izskaušanas sistēmas apraksts	11
4. Invazīvo sugu agrīnas atklāšanas un ātras izskaušanas sistēmā iesaistītās iestādes un to kompetences	15
5. Nepieciešamie normatīvo aktu grozījumi	24
6. Sadarbība starp Baltijas valstīm ABS sistēmas izstrādē un ieviešanā	28
1.pielikums. Sugas vai sugu grupas izskaušanas kārtības veidlapa	29

Ievads

Klimata pārmaiņas, iedzīvotāju mobilitātes, transporta un pārrobežu tirdzniecības apjoma pieaugums pēdējās desmitgadēs ir izraisījis strauju invazīvo sugu izplatību un arvien jaunu invazīvo sugu ieviešanos, tāpēc valstīm ir jābūt gatavām jaunām invāzijām. Lielā mērā novēlotas rīcības dēļ vairāku invazīvo sugu, piemēram, jenotsuņa *Nyctereutes procyonoides* (suga, kas rada bažas Eiropas Savienības mērogā), Amerikas ūdeles *Neovison vison*, ošlapu kļavas *Acer negundo*, izskaušana Latvijā, visticamāk, nav iespējama vai prasītu nesamērīgi lielus resursus. Viens no svarīgākajiem risinājumiem šādu situāciju novēršanai ir kvalitatīva un operatīva agrīna atklāšana un ātra izskaušana, tādējādi konstatējot un apstādinot sugas invāziju jau brīdī, kad tā ienāk valstī. Savukārt profilakse ir videi vēlamāka un izmaksu ziņā lietderīgāka nekā reaģēšana uz notikušu faktu. Tāpēc cīņā ar invazīvajām sugām izšķiroši svarīga ir to agrīna atklāšana un ātri izskaušanas pasākumi, lai novērstu šo sugu ieviešanos, izplatīšanos un naturalizēšanos. Visefektīvākā un izmaksu ziņā lietderīgākā pārvaldības metode ir pēc iespējas drīzāka populācijas izskaušana, kamēr īpatņu skaits un to invadētā teritorija vēl ir neliela.

Arī saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1143/2014 (2014. gada 22. oktobris) par invazīvu svešzemju sugu introdukcijas un izplatīšanās profilaksi un pārvaldību (turpmāk - Regula) preambulas 15. apsvērumu prioritāras ir tās invazīvās sugas, kuras:

1. dalībvalstī vēl nav sastopamas, bet ir nopietns potenciāls, ka tās varētu ieviesties;
2. dalībvalstī pagaidām ir sastopamas nelielā teritorijā, atsevišķā reģionā;
3. neatkarīgi no izplatības rada ļoti nopietnus draudus ne tikai bioloģiskajai daudzveidībai, bet arī cilvēku veselībai un ekonomikai.

Eiropas Savienības vides programmas LIFE Integrētā projekta "Natura2000 aizsargājamo teritoriju pārvaldības un apsaimniekošanas optimizācija" (LIFE19 IPE/LV/000010) jeb projekta LatViaNature ietvaros izstrādāts **agrīnās brīdināšanas sistēmas** (turpmāk - ABS) priekšlikums, kas ietver invazīvo sugu agrīnu atklāšanu un ātru izskaušanu un ļaus ātri un efektīvi reaģēt uz jaunu invazīvo sugu parādīšanos valstī, tādā veidā novēršot būtisku kaitējumu videi un nodrošinot būtisku resursu ietaupījumu ilgtermiņā.

ABS mērķis ir:

- 1) iespējami novērst jaunu invazīvo sugu īpatņu nonākšanu valstī vai izplatīšanos tajā cilvēku apzinātas vai neapzinātas darbības rezultātā;
- 2) iespējami ātri veikt jaunas invazīvas sugas īpatņu klātbūtnes apstiprināšanu vidē, pirms suga valstī ir plaši izplatījusies;
- 3) iespējami ātri veikt jaunas invazīvas sugas konstatēto īpatņu pilnīgu un pastāvīgu iznīcināšanu, pienācīgi ņemot vērā cilvēku veselību un vidi, īpaši nemērķa sugas un to dzīvotnes, un nodrošinot, ka dzīvniekiem netiek nodarītas sāpes, mokas vai ciešanas, no kurām var izvairīties; veicināt sadarbību starp šajā sistēmā iesaistītajām iestādēm, kas ļaus nodrošināt efektīvu Latvijā jaunu invazīvo sugu pārvaldību.

ABS izstrādē piedalījās Dabas aizsardzības pārvalde (turpmāk - DAP), Valsts augu aizsardzības dienests (turpmāk - VAAD), Pārtikas un veterinārais dienests (turpmāk - PVD), Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija (turpmāk - VARAM), Valsts meža dienests (turpmāk - VMD), Valsts SIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs" (turpmāk - LVĢMC), t.i., iestādes, kuru esošajās funkcijās ir iekļautas ABS saistošās jomas - preču/kravu, augu un dzīvnieku audzēšanas, turēšanas un tirdzniecības vietu kontrolējošas darbības, sugu monitoringa īstenošana utt.

Šādas sistēmas izveidi un ieviešanu Eiropas Savienības (turpmāk - ES) dalībvalstīm nosaka Regulas 14., 15., 16., 17. un 18.pants.

Izmantotie termini

IAS - invazīva suga

ABS – agrīnas brīdināšanas jeb agrīnas atklāšanas un ātras izskaušanas sistēma

ABS suga – invazīvā suga, kas Latvijā vēl nav sastopama vai ir ļoti nelielā skaitā, un ir iekļauta ABS sistēmā un kuras pārvaldībai piemēro ātru izskaušanu stratēģiju

Regula - Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1143/2014 (2014. gada 22. oktobris) par invazīvu svešzemju sugu introdukcijas un izplatīšanās profilaksi un pārvaldību (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX%3A32014R1143>)

Oficiālās kontroles regula - Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2017/625 (2017. gada 15. marts), par oficiālajām kontrolēm un citām oficiālajām darbībām, kuras veic, lai nodrošinātu, ka tiek piemēroti pārtikas un barības aprites tiesību akti, noteikumi par dzīvnieku veselību un labturību, augu veselību un augu aizsardzības līdzekļiem, un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 999/2001, (EK) Nr. 396/2005, (EK) Nr. 1069/2009, (EK) Nr. 1107/2009, (ES) Nr. 1151/2012, (ES) Nr. 652/2014, (ES) 2016/429 un (ES) 2016/2031, Padomes Regulas (EK) Nr. 1/2005 un (EK) Nr. 1099/2009 un Padomes Direktīvas 98/58/EK, 1999/74/EK, 2007/43/EK, 2008/119/EK un 2008/120/EK un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 854/2004 un (EK) Nr. 882/2004, Padomes Direktīvas 89/608/EEK, 89/662/EEK, 90/425/EEK, 91/496/EEK, 96/23/EK, 96/93/EK un 97/78/EK un Padomes Lēmumu 92/438/EEK

Oficiālā kontrole - jebkādas formas kontrole, ko veic saskaņā ar Oficiālās kontroles regulu

Oficiālās pārbaudes iestāžu īstenotās oficiālās kontroles saskaņā ar Regulas 15. pantu (Oficiālās kontroles), lai novērstu invazīvu svešzemju sugu, apzinātu introdukciju Savienībā

Informatīvais ziņojums - "Par invazīvām svešzemju sugām un kompetenču sadalījumu"
<http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40435982&mode=mk&date=2019-08-27>

Koordinējošā iestāde – Regulas ieviešanu koordinējošā iestāde (atbilstoši Informatīvajam ziņojumam - DAP)

Kompetentā iestāde – iestāde, kuras kompetencē, atbilstoši Informatīvajam ziņojumam ietilpst datu ieguve vai kontrole par konkrēto sugu vai sugu grupu, jomas, kurās ietilpst sugu identificēšana (koordinējošā iestāde var vienlaikus būt kompetentā iestāde par kādu sugu vai sugu grupu vai kas veic kontroli noteiktā vietā, piemēram, Latvijas Republikas robežkontroles punktos), t.i., DAP, VAAD, VMD, LVĢMC, PVD

Izpildiestāde - valsts vai pašvaldības iestāde, kas atbildīga par ABS sugas ātro izskaušanu (ja tā nav pati kompetentā iestāde)

Konsultatīvā padome – uz normatīvo aktu pamata izveidota padome invazīvo sugu pārvaldības jomā (atbilstoši grozījumu projektam Sugu un biotopu aizsardzības likuma 6.² pantam), ko veido valsts pārvaldes, zinātniskās, pašvaldību institūcijas, nevalstiskās organizācijas u.c. organizācijas, kuru darbības jomu ietekmē invazīvās sugas

Ierobežošana ir jebkurš pasākums, kura mērķis ir radīt barjeras, kas līdz minimumam samazina IAS populācijas izkliedēšanas un izplatīšanās risku ārpus skartās teritorijas

1. Eiropas Savienības tiesību aktu nosacījumi attiecībā uz invazīvo sugu agrīnas atklāšanas un ātras izskaušanas sistēmas izstrādi un ieviešanu

Regulā ir izklāstīti noteikumi kā novērst, līdz minimumam samazināt un mīkstināt apzinātas un neapzinātas invazīvu sugu introdukcijas un izplatīšanās kaitīgo ietekmi uz bioloģisko daudzveidību. Tai skaitā Regulas 14., 15., 16., 17., 18.pants nosaka prasības invazīvo sugu agrīnas atklāšanas un ātras izskaušanas jautājumos.

Atbilstoši Regulas 14.pantam ES dalībvalstīm ir pienākums ieviest sistēmu invazīvu svešzemju sugu, kas rada bažas Savienībai, uzraudzībai vai arī šādu sistēmu iekļaut esošā sistēmā, ar kuru, veicot apsekojumus, monitoringu vai citas procedūras, tiek vākti un reģistrēti dati par invazīvu sugu sastopamību vidē. Šādai uzraudzības sistēmai jāaptver visa dalībvalsts teritorija, ir jābūt pietiekoši dinamiskai, lai konstatētu jaunu sugu parādīšanos, jāņem vērā pārrobežu ietekmi un aspektus, kā arī jābūt saskaņotai ar uzraudzības un monitoringa sistēmām, kas noteiktas:

- Padomes Direktīvas 92/43/EEK (1992. gada 21. maijs) par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību pielikumos iekļauto dzīvotņu un sugu aizsardzības statusa uzraudzībai saskaņā ar šīs direktīvas 11. pantu;
- Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2000/60/EK (2000. gada 23. oktobris), ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai ūdens resursu politikas jomā 8. pantā virszemes ūdeņu stāvokļa, gruntsūdeņu stāvokļa un aizsargāto apgabalu novērtēšanai;
- Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2008/56/EK (2008. gada 17. jūnijs), ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai jūras vides politikas jomā (Jūras stratēģijas pamatdirektīva) 11. pantā noteikto jūras ūdeņu vides stāvokļa novērtēšanai.

Regulas 15.pants nosaka, ka dalībvalstīm jāievieš pilnībā funkcionējošas struktūras oficiālo kontroļu veikšanai, lai novērstu invazīvu svešzemju sugu, kas rada bažas Savienībai, apzinātu introdukciju Savienībā. Oficiālās kontroles jāveic balstoties uz attiecīgajiem kombinētās nomenklatūras kodiem, kas katrai sugai norādīti Savienības sarakstā. Ja Savienības tiesību akti jau paredz oficiālo kontroļu veikšanu robežkontroles punktos konkrētajām preču kategorijām, atbildību par minēto kontroļu veikšanu uztic tām iestādēm, kas veic minēto kontroli atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2016/2031 (2016. gada 26. oktobris) par aizsardzības pasākumiem pret augiem kaitīgajiem organismiem, ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 228/2013, (ES) Nr. 652/2014 un (ES) Nr. 1143/2014 un atceļ Padomes Direktīvas 69/464/EEK, 74/647/EEK, 93/85/EEK, 98/57/EK, 2000/29/EK, 2006/91/EK un 2007/33/EK (turpmāk - Regula (ES) 2016/2031) un Oficiālo kontroļu regulas nosacījumiem.

Atbilstoši Regulas 16. pantam dalībvalstis izmanto oficiālo kontroļu un uzraudzības sistēmas ietvaros gūto informāciju, lai apstiprinātu invazīvās sugas agrīnu atklāšanu, un nekavējoties rakstiski paziņo Eiropas Komisijai un pārējām dalībvalstīm par tādu invazīvu svešzemju sugu, kas rada bažas Savienībai, introdukcijas vai klātbūtnes agrīnu atklāšanu, kas iepriekš konkrētās dalībvalsts teritorijā nebija zināma, vai ir parādījusies atkārtoti pēc ziņošanas par šīs sugas izskaušanu.

Kā noteikts Regulas 17. pantā dalībvalsts pienākums ir trīs mēnešu laikā pēc invazīvās sugas agrīnās atklāšanas veikt sugas ātrās izskaušanas pasākumus nodrošinot, ka ar izmantotajām metodēm faktiski ir panākta attiecīgās sugas populācijas pilnīga un pastāvīga iznīcināšana, pienācīgi ņemot vērā cilvēku veselību un vidi, īpaši nemērķa sugas un to dzīvotnes, un nodrošinot, ka

dzīvniekiem netiek nodarītas sāpes, mokas vai ciešanas, no kurām var izvairīties. Pēc izskaušanas pasākumu veikšanas dalībvalstīm jānodrošina izskaušanas pasākumu efektivitātes uzraudzība, kā arī jāinformē Komisija un pārējās dalībvalstis gan par izskaušanas pasākumu veikšanu, gan to efektivitāti.

Vienlaikus Regulas 18.pants paredz atkāpes no ātrās izskaušanas pienākuma, ja dalībvalsts, balstoties uz drošiem zinātniskiem pierādījumiem, divu mēnešu laikā pēc sugas agrīnās atklāšanas ir konstatējusi, ka konkrētajā situācijā izpildās vismaz viens no sekojošajiem nosacījumiem:

- ir pierādīts, ka izskaušana nav iespējama, jo pieejamās izskaušanas metodes nevar izmantot vidē, kur invazīvā suga ir konstatēta;
- ir veikta izmaksu un ieguvumu analīze, kas ar saprātīgu ticamību parāda, ka izskaušanas izmaksas ilgtermiņā būs ārkārtīgi lielas un nesamērīgas ar ieguvumiem;
- izskaušanas metodes nav pieejams vai tās ļoti nopietni kaitīgi ietekmē cilvēku veselību, vidi vai citas sugas.

Gadījumā, ja balstoties uz iepriekšminēto, dalībvalsts izlemj neveikt ātrās izskaušanas pasākumus, tai divu mēnešu laikā pēc sugas agrīnās atklāšanas par savu lēmumu un tā pamatojumu ir jāinformē Komisija, kas izvērtē dalībvalsts sniegto informāciju un var pieņemt lēmumu par dalībvalsts lēmuma noraidīšanu. Ja Komisija noraida dalībvalsts lēmumu, dalībvalstij ir pienākums nekavējoties veikt ātrās izskaušanas pasākumus. Savukārt, ja lēmums netiek noraidīts, dalībvalstij jānodrošina ierobežošanas pasākumu veikšana, lai novērstu invazīvās sugas tālāku izplatīšanos uz citām dalībvalstīm.

Regulā noteikto ziņošanas nosacījumu atvieglošanai un efektīvai ziņojumu apmaiņai starp Komisiju un dalībvalstīm, Eiropas Komisija Eiropas svešzemju sugu informācijas tīkla (EASIN) projekta ietvaros ir izveidojusi Paziņošanas sistēmu NOTSYS, kas pieejama <https://easin.jrc.ec.europa.eu/notsys/>.

2. Invazīvo sugu agrīnas atklāšanas un ātras izskaušanas sistēmai saistošais Latvijas Republikas normatīvais regulējums un esošās situācijas raksturojums

Latvijā ABS nav izveidota, tomēr atsevišķas iestādes savu funkciju ietvaros veic darbības, kuras tiešā veidā ir ABS komponenti:

- Regulas 14. pants noteic, ka ir jāveic invazīvo svešzemju sugu apsekojumi, monitorings vai citas procedūras (plašāk skatīt iepriekšējā nodaļā). Esošajā regulējumā šī funkcija ir sadalīta starp vairākām iestādēm:

Monitorings:

- 1) DAP koordinē un veic monitoringu aizsargājamās teritorijās un fona monitoringu par kompleksu dabas vērtību stāvokli visā Latvijas teritorijā (Ministru kabineta (turpmāk - MK) 2009. gada 2. jūnija noteikumi Nr. 507 "Dabas aizsardzības pārvaldes nolikums" (turpmāk - MK noteikumi Nr. 507) 3.13. apakšpunkts), kā arī speciālo un invazīvo sugu monitoringu (Vides politikas pamatnostādnes 2021.-2027.gadam, VARAM, 2021);
- 2) VAAD ir pienākums veikt invazīvo sauszemes augu sugu izplatības monitoringu lauksaimniecībā izmantojamās zemēs, kā arī apkopot informāciju par invazīvo sauszemes augu sugu izplatību pārējās zemes lietošanas mērķu grupās (Augu aizsardzības likums,

MK 2008. gada 30. jūnija noteikumu Nr. 467 "Invazīvo augu sugu izplatības ierobežošanas noteikumi" (turpmāk – MK noteikumi Nr. 467) 8., 11. punkts, MK 2008.gada 14.jūlija noteikumu Nr.559 "Invazīvo augu sugas – Sosnovska latvāņa – izplatības ierobežošanas noteikumi" 8.punktu);

- 3) VMD novērtē medījamo dzīvnieku populācijas stāvokli (Medību likums), tostarp nelimitēto medījamo dzīvnieku, tajā skaitā arī Latvijas faunai neraksturīgo vai invazīvo sugu (MK 2014. gada 22. jūlija noteikumi Nr. 421 "Medību noteikumi");
- 4) Daugavpils Universitātes aģentūra "Latvijas Hidroekoloģijas institūts" (turpmāk – LHEI) īsteno ūdensaugu un ūdens dzīvnieku monitoringu piekrastē un jūrā kā VARAM deleģēto funkciju;
- 5) LVĢMC veic makrofītu un makrozoobentosa monitoringu upju un ezeru ūdensobjektos Virszemes ūdeņu monitoringa programmas ietvaros kā VARAM deleģēto funkciju.

No sugu grupām esošajā monitoringa sistēmā ir iekļauti invazīvie putni, zivis un vēži. Abinieki esošajā bioloģiskās daudzveidības monitoringa sistēmā nav iekļauti, taču abinieku un rāpuļu monitoringa apakšprogrammā var paredzēt nepieciešamību fiksēt un analizēt datus arī par invazīvām svešzemju sugām. DAP jau šobrīd iespēju robežās plānotajās bioloģiskās daudzveidības monitoringa apakšprogrammās ietver darba uzdevumu fiksēt invazīvo svešzemju sugu atradnes. Invazīvo sugu monitoringā DAP koordinē un veic daudzveidīgās mārītes, kailgliemežu un daļēji - augu sugu monitoringu.

Apsekojumi un citas procedūras, ko iestādes veic un kuru rezultātā savāktie dati par atklātajiem ABS īpatņiem var tikt nodoti kompetentajai iestādei:

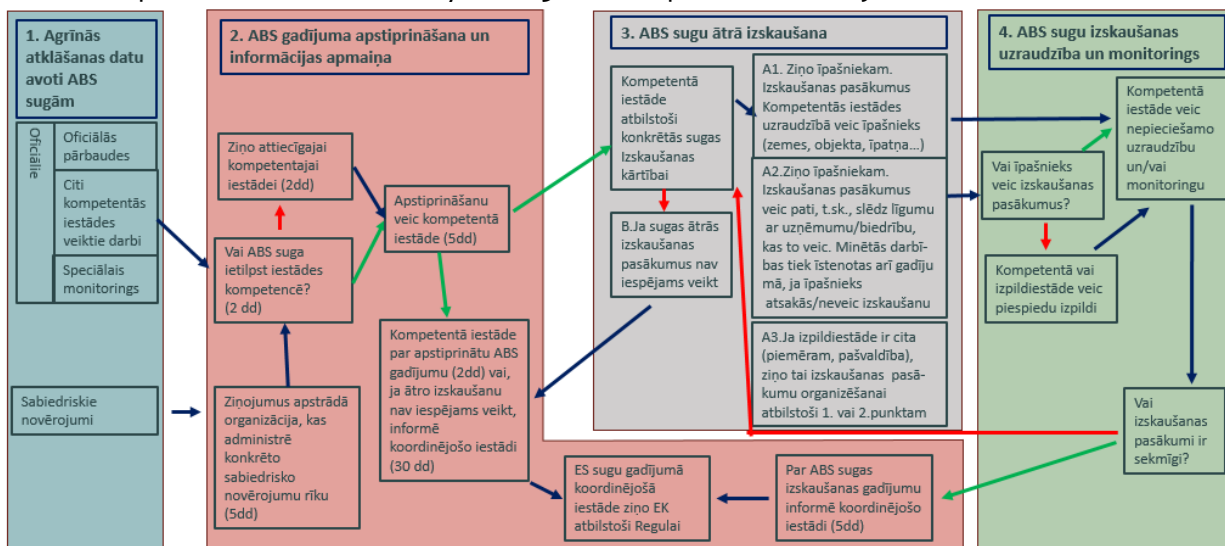
Atbilstoši spēkā esošajam nacionālajam regulējumam iestādes veic šādas funkcijas, kuru ietvaros būtu iespējams konstatēt ABS sugas ievešanu, izmantošanu, turēšanu vai tirdzniecību. Esošās un iespējamās jaunās funkcijas apkopotas 1. tabulā.

- 1) PVD reģistrē plēsēju kārtas savvaļas sugas dzīvnieku, primātu, jūras zīdītāju, krokodilu kārtas un čūskveidīgo dzīvnieku (izņemot, kurus reģistrē saskaņā ar normatīvajiem aktiem par starptautiskās tirdzniecības apdraudēto savvaļas sugu īpatņu uzglabāšanas, reģistrācijas, turēšanas nebrīvē, marķēšanas, tirdzniecības un sertifikātu izsniegšanas kārtību) turēšanas vietas ārpus zooloģiskajiem dārziem, cirkiem, dzīvnieku patversmēm un dzīvnieku viesnīcām (MK 2010. gada 21. decembra noteikumi Nr. 1146 "Savvaļas sugu dzīvnieku turēšanas vietu reģistrācijas kārtība" (turpmāk- MK noteikumi Nr. 1146);
- 2) DAP kontrolē prasību ievērošanu savvaļas sugu dzīvnieku turēšanai zooloģiskajā dārzā un reģistrē zooloģiskos dārzus un reģistrē CITES (1973. gada Vašingtonas konvencija par starptautisko tirdzniecību ar apdraudētajām savvaļas dzīvnieku un augu sugām) dzīvniekus (MK 2010. gada 9. novembra noteikumi Nr. 1033 "Prasības savvaļas sugu dzīvnieku turēšanai zooloģiskajā dārzā un prasības zooloģiskā dārza izveidošanai un reģistrācijai" un 2009.gada 6.oktobra noteikumi "Starptautiskās tirdzniecības apdraudēto savvaļas sugu īpatņu uzglabāšanas, reģistrācijas, turēšanas nebrīvē, marķēšanas, tirdzniecības un sertifikātu izsniegšanas kārtība" Nr. 1139).

- Regulas 15. pants paredz veikt oficiālās kontroles uz Eiropas Savienības robežas (plašāk skat.iepriekšējā nodaļā). Esošajā nacionālajā regulējumā oficiālās kontroles attiecībā uz invazīvo sugu ieviešanu Latvijas teritorijā no trešajām valstīm veic PVD un Valsts ieņēmumu dienests, kurš nepieciešamības gadījumā piesaista PVD:
  - 1) Atbilstoši MK 2005. gada 22. februāra noteikumu Nr.142 "Pārtikas un veterinārā dienesta nolikums" 4.3.⁵ punktu PVD veic valsts uzraudzības un kontroles darbības valsts robežas kontroles punktus, kā arī brīvajās zonās, brīvajās noliktavās un muitas noliktavās veterinārajai kontrolei pakļauto dzīvnieku, dzīvnieku izcelsmes preču ieviešanai, izvešanai un pārvadāšanai tranzītā. Valsts robežas kontroles punktus kontrolē fitosanitārajai kontrolei pakļauto preču, pārtikas produktu un nepārtikas preču ieviešanu.
  - 2) PVD kontrolē invazīvo augu un dzīvnieku sugu ieviešanu no trešajām valstīm (MK noteikumi Nr. 467 15. punkts, Veterinārmedicīnas likuma 52. pants, MK 2004. gada 18. marta noteikumi Nr. 146 "Veterinārās kontroles kārtība, kas jāievēro, ievadot Latvijā dzīvniekus no trešajām valstīm"). Tostarp Veterinārmedicīnas likuma 52.pants nosaka, ka personu bagāžu un privātus sūtījumus, kas satur dzīvnieku izcelsmes produktus, saskaņā ar Komisijas Deleģēto regulu (ES) 2019/2122 (2019. gada 10. oktobris), ar ko attiecībā uz atbrīvojumu no oficiālajām kontrolēm robežkontroles punktos noteiktu kategoriju dzīvniekiem un precēm, konkrētām kontrolēm pasažieru personīgajai bagāžai un nelieliem tādu preču sūtījumiem fiziskām personām, kurus nav paredzēts laist tirgū, papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2017/625, kā arī groza Komisijas Regulu (ES) Nr. 142/2011, robežšķērsošanas vietās, kurās veic muitas kontroli, to īsteno Valsts ieņēmumu dienests. Tāpat saskaņā ar MK 2020. gada 17. decembra noteikumu Nr. 772 "Augu karantīnas noteikumi" 22.punktu Valsts ieņēmumu dienests robežšķērsošanas vietās, kurās veic muitas kontroli, kontrolējot personas bagāžu un privātus sūtījumus, kas satur augus, augu produktus un citus objektus un nepārsniedz divus kilogramus, pārliecinās par fitosanitārā sertifikāta esību, ja tāds nepieciešams, un tā derīguma termiņu.
- Regulas 16.pantā (ziņošana Eiropas Komisijai par agrīnu tādas invazīvas sugas atklāšanu, kas daļībvalstī iepriekš nebija sastopama), 17.pantā (ātra agrīnā invāzijas stadijā esošas sugas izskaušana un ziņošana par izskaušanu) un 18.pantā (ziņošana par lēmumu neizskaut agrīnā invāzijas stadijā esošu sugu) noteiktās prasības (plašāk skat.iepriekšējā nodaļā) nav ietvertas nevienas Latvijas iestādes kompetencē.

3. Invazīvo sugu agrīnas atklāšanas un ātras izskaušanas sistēmas apraksts

ABS pamatā ir koordinētas darbības, kuru rezultātā jaunas invazīvās sugas tiek atklātas un iznīcinātas pirms nonākšanas savvaļā vai agrīnā to izplatīšanās stadijā (skat.1.attēls).

1.attēls. Agrīnas atklāšanas un ātras izskaušanas sistēmas struktūra

ABS veido sekojoši soļi (skat.1.attēls):

1. Agrīnās atklāšanas datu avoti ABS sugām
 Informācija par jaunām sugu atradnēm var tikt iegūta divos veidos. Tie var būt
  - oficiālie datu avoti, t.i., dažādu pārbaudžu, kontroļu un citu darbu, t.sk., monitoringu ietvaros, ko veic vai ievieš konkrētas kompetentās iestādes (skat.1.tabula);
  - sabiedriskie ziņojumi, piemēram, invazīvo sugu pārvaldības rīks "Invazīvo sugu pārvaldnieks", dabas novērojumu portāls Dabasdati.lv, medījamo dzīvnieku, to klātbūtnes pierādījumu fiksēšanas mobilā lietotne "Mednis", iedzīvotāju iesniegumi, u.c.
2. ABS gadījuma "apstiprināšanas un informācijas apmaiņas" solī iegūtā informācija par iespējamajām ABS sugām tiek nodota par konkrēto sugu vai sugu grupu kompetentajai iestādei, kura veic sugas precīzu noteikšanu. Ja sugas noteikšana ir sarežģīta, piemēram, ir līdzīgas vietējās vai svešzemju sugas, kompetentā iestāde precīzai sugas noteikšanai var izmantot sugu eksperta pakalpojumus. ABS sugas gadījumā kompetentā iestāde rīkojas atbilstoši konkrētās sugas vai sugu grupas izskaušanas kārtībai un par apstiprinātu ABS gadījumu vai, ja izskaušanas pasākumus konkrētajā gadījumā nav iespējams veikt, informē koordinējošo iestādi, kura, Regulā iekļauto sugu gadījumā, ziņo par šo faktu Eiropas Komisijai. Tādējādi šajā solī tiek apstiprināts, vai konkrētā suga ir pakļaujama tālākiem ABS sistēmas soļiem.
3. ABS sugu ātrā izskaušana ir iespējami ātra, pilnīga un pastāvīga konstatētās populācijas izskaušana. Izskaušanas pasākumus koordinē vai veic kompetentā iestāde (t.sk., ja nepieciešams slēdz līgumu ar fizisku vai juridisku personu par darbu veikšanu), invadētās teritorijas/īpatņa īpašnieks vai izpildiestāde, piemēram, pašvaldība.

4. "ABS sugu uzraudzības un monitoringa" soļa mērķis ir noskaidrot izskaušanas pasākumu rezultātu un turpināt ABS procesu atbilstoši konstatētajai situācijai. Tā kā daudzām invazīvajām sugām ir slēpts dzīvesveids, kā arī to atpazīšanai nepieciešamas specifiskas zināšanas, izskaušanas pasākumu rezultātu monitoringu īsteno vai organizē vai uzrauga par konkrēto organismu/sugu grupu kompetentā iestāde. Ja monitoringa dati liecina, ka izskaušanas pasākumi nav bijuši sekmīgi, t.i., sugas populācija atjaunojas, kompetentā iestāde atkārtoti uzsāk izskaušanas pasākumu koordinēšanu vai veikšanu. Ja sugas izskaušanas pasākumi ir bijuši sekmīgi, par to tiek informēta koordinējošā iestāde. Regulā iekļauto sugu sekmīgas izskaušanas gadījumā, koordinējošā iestāde ziņo par šo faktu Eiropas Komisijai 3 mēnešu laikā (saskaņā ar Regulas 16.pantu). Atkarībā no konkrētās sugas vai sugu grupas izskaušanas kārtības, pēc noteikta laika veic atkārtotu izskaušanas pasākumu rezultātu novērtējumu.

Ieviešot šo sistēmu un pamatojoties uz 1.tabulā sniegto informāciju, invazīvo sugu ABS iesaistīto iestāžu iesaiste shematiski ir attēlota 2.attēlā.

Informācijas apmaiņas process:

- Starp ABS ieviešanā iesaistītajām iestādēm. Lai nodrošinātu efektīvu informācijas apmaiņu, iestādes savstarpējai informācijas apmaiņai nosaka kontaktpersonas. Informāciju par noteiktajām kontaktpersonu/-ām iestādes aktualizē vismaz reizi gadā vai, ja ir izmaiņas, nekavējoties un dara zināmu pārējām ABS ieviešanā iesaistītajām iestādēm. Nosūtot informāciju, iestādes vienlaikus izmanto gan iestāžu oficiālās elektroniskās adreses (e-adreses), gan iestādes nozīmētās kontaktpersonas/-u elektroniskā pasta adreses. Informācijas apmaiņa veicama rakstiskā formā, ko efektivitātes paaugstināšanas nolūkā var papildināt ar citu komunikācijas rīku izmantošanu.

- Starp iestādi un privātpersonu. Iestāde privātpersonu informēšanai izmanto oficiālos saziņas kanālus – deklarēto adresi vai elektroniskā pasta adresi, ja persona to norādījusi saziņai ar valsts iestādēm, izmantojot portāla Latvija.lv pakalpojumus. Informācija par veicamajiem ABS sugas izskaušanas pasākumiem nododama administratīvā akta formā, nosakot konkrētus termiņus sugas iznīcināšanai, kā arī informējot par atbildību un tālākajiem iestādes realizētajiem soļiem, piemēram, piespiedu izpilde vai aizvietotājizpilde, labprātīgas administratīvā akta nosacījumu neizpildes gadījumā. Informācijas apmaiņa veicama rakstiskā formā, ko efektivitātes paaugstināšanas nolūkā var papildināt ar citu komunikācijas rīku izmantošanu.

- Starp koordinējošo iestādi un Eiropas Komisiju. Koordinējošā iestāde Eiropas Komisijas informēšanai izmanto Eiropas Komisijas izstrādāto paziņošanas sistēmu NOTSYS (<https://easin.jrc.ec.europa.eu/notsys/>).

2.attēls. Invazīvo sugu agrīnas atklāšanas un ātras izskaušanas sistēmā iesaistīto iestāžu funkcijas

*izskaušanas uzraudzība ietver sekojošus pasākumus-kompetentā iestāde sadarbībā ar īpašnieku izvērtē konkrēto situāciju un vienojas par: 1) optimālāko izskaušanas metodi, 2) par izskaušanas pasākumu plānoto laiku. Pēc izskaušanas pasākumu veikšanas īpašnieks par paveikto informē Kompetento iestādi. Kompetentā iestāde pārbauda izskaušanas rezultātu. Saskaņā ar Regulas 17. pantu valstī tikko atklāta invazīva suga ir jāiznīcina 3 mēnešu laikā, par to informējot Eiropas Komisiju.

Dabas aizsardzības pārvalde

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija

LATVIJAS VALSTS MEŽI
KOKSNE • STĀDI • ATPŪTA

Pasaules Dabas Fonds
WWF

sadarbībā ar

LATVIJAS UNIVERSITĀTE

DAUGAVPILS UNIVERSITĀTE

HESPI VIDZEMES AUGSTSKOLA

Latvijas Lauksaimniecības universitāte

** - medījamo invazīvo sugu gadījumā – ja īpatnis/ņi tiek konstatēti (piemēram, sabiedriskajos novērojumos, oficiālajās pārbaudēs utt.) teritorijā, kurai ir medību tiesību lietotājs, tiek informēts un izskaušanas pasākumus veic attiecīgais medību tiesību lietotājs. Ja tāds nav zināms, tiek informēts Īpašnieks un pašvaldība. Izskaušanas pasākumus veic un izdevumus sedz zemes Īpašnieks. Ja zemes Īpašnieks neveic izskaušanu, izskaušanas pasākumus koordinē medību koordinācijas komisija.

*** - invazīvo sugu gadījumā uz robežas ar trešajām valstīm: 1) dzīvnieku sugas - Īpatņa sugu identificē PVD vai VID Muitas pārvaldes darbinieki. Ja tas nav iespējams, suga tiek identificēta saziņā ar DAP. Izņemtais vai konfiscētais invazīvās dzīvnieku sugas dzīvais īpatnis līdz kompetentu institūciju attiecīga lēmuma pieņemšanai tiek turēts Rīgas Nacionālajā zooloģiskajā dārzā vai citā izņemšanas punktam tuvākā turēšanas vietā, ja tā ir iepriekš saņēmusi atļauju konkrētās invazīvās sugas turēšanai ierobežotos apstākļos. Izdevumus, kas saistīti ar attiecīgā Īpatņa transportēšanu no izņemšanas vai konfiskācijas vietas un dzīvnieka uzturēšanu Rīgas Nacionālajā zooloģiskajā dārzā vai citā turēšanas vietā, sedz persona, kurai īpatnis izņemts vai konfiscēts; 2) augu sugas- Īpatņa sugu identificē PVD vai VID Muitas pārvaldes darbinieki. ABS sugas Īpatņa konstatēšanas gadījumā to nodod iznīcināšanai to atbilstošas iznīcināšanas pakalpojuma sniedzējam, lai tā neieviestos un neizplatītos Latvijas teritorijā. Izdevumus sedz auga Īpašnieks.

4. Invazīvo sugu agrīnas atklāšanas un ātras izskaušanas sistēmā iesaistītās iestādes un to kompetences

Tā kā pilnīgi jaunas iestādes izveide invazīvo sugu ABS īstenošanai nozīmētu ievērojamu papildu finansiālo slogu un administratīvo pamatuzdevumu dublēšanos, racionālāk būtu atbilstošajām iestādēm to esošo funkciju ietvaros papildināt veicamo darbu apjomu vai paplašināt uzdevumu specifikāciju invazīvo sugu kontekstā.

1.tabula. Iestāžu funkcijas, kas saistītas ar invazīvo sugu agrīnas atklāšanas un ātras izskaušanas sistēmu

Iestāde	Spēkā esošais LR normatīvais regulējums			Saskaņā ar Ministru kabinetā iesniegto likumprojektu "Grozījumi Sugu un biotopu aizsardzības likumā" ABS kontekstā (papildus kolonnā "Spēkā esošais LR normatīvais regulējums" minētajam)	Priekšlikumi iestāžu funkcijām invazīvo sugu ABS (priekšlikumu secība veidota atbilstoši ABS soļu secībai)
	Iestādes pārraudzībā esošās sugu grupas	Iestādes funkcijas, kurās iespējams iekļaut ABS	Atbilstošais normatīvais regulējums		
DAP	Īpaši aizsargājamās sugas un citas savvaļas dzīvnieku un augu sugas, par kuru aizsardzības, ieguves vai izmantošanas pasākumu uzraudzību DAP noteikta kompetence normatīvajos aktos	Monitorings - Bioloģiskās daudzveidības monitoringa programmas ietvaros	MK noteikumu Nr. 507 "Dabas aizsardzības pārvaldes nolikums" 3.13. Apakšpunkts; MK 2014. gada 26. marta rīkojums Nr.130 "Par Vides politikas pamatnostādņēm 2014.-2020.gadam"	-monitorings, sabiedriskie novērojumi, u.c. iestādes veiktie darbi; - dzīvniekiem atļauju izsniegšana, kontrole, anulēšana; - agrīna atklāšana, ātra izskaušana, atkāpes no ātras izskaušanas/izskaušanas nepiemērošana, ciktāl tas nav pretrunā ar šā likuma 6. pantu." (6.pants. Citu	- invazīvo dzīvnieku (izņemot medījamos sugas) - zivju, vēžu, zīdītāju, putnu un bezmugurkaulnieku, sauszemes augu (izņemot augstas prioritātes sugas) augu monitorings, t.sk., agrīna atklāšana; - "Invazīvo sugu pārvaldnieka" uzturēšana, t.sk., agrīna atklāšana; - invazīvajām dzīvnieku sugām - atļauju izsniegšana, kontrole un anulēšana; turēšanas un tirdzniecības vietu kontrole, t.sk., agrīna atklāšana; - citi iestādes veiktie darbi (piemēram, Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju dabas aizsardzības plānu izstrāde, dendroloģisko stādījumu inventarizācija,
		- Starptautiskās tirdzniecības apdraudēto savvaļas sugu īpatņu reģistrācija, uzglabāšanas,	MK 2009. gada 6. oktobra noteikumi Nr. 1139 "Starptautiskās		

Iestāde	Spēkā esošais LR normatīvais regulējums			Saskaņā ar Ministru kabinetā iesniegto likumprojektu "Grozījumi Sugu un biotopu aizsardzības likumā" ABS kontekstā (papildus kolonnā "Spēkā esošais LR normatīvais regulējums" minētajam) <i>valsts institūciju kompetence</i> – administratīvo pārkāpumu kompetence invazīvo sugu pārvaldības jomā, ciktāl tas nav pretrunā ar citu institūciju kompetenci.	Priekšlikumi iestāžu funkcijām invazīvo sugu ABS (priekšlikumu secība veidota atbilstoši ABS soļu secībai)
	Iestādes pārraudzībā esošās sugu grupas	Iestādes funkcijas, kurās iespējams iekļaut ABS	Atbilstošais normatīvais regulējums		
		<p>marķēšanas tirdzniecības un turēšanas nebrīvē uzraudzība un kontrole, CITES atļauju un sertifikātu izsniegšana;</p> <p>- savvaļas dzīvnieku turēšanas vietu zooloģiskajos dārzos un CITES (1973. gada Vašingtonas konvencija par starptautisko tirdzniecību ar apdraudētajām savvaļas dzīvnieku un augu sugām) dzīvnieku turēšanas vietu reģistrēšana un pārbaude</p> <p>- ģipši aizsargājamo dabas teritoriju, mikroliegumu, sugu un biotopu aizsardzību regulējošo normatīvo aktu ievērošanas kontrole</p>	<p>tirdzniecības apdraudēto savvaļas sugu ģiprņu uzglabāšanas, reģistrācijas, turēšanas nebrīvē, marķēšanas, tirdzniecības un sertifikātu izsniegšanas kārtība";</p> <p>Dzīvnieku aizsardzības likuma 9. panta pirmās daļas 2.punkts;</p> <p>MK 2010. gada 9. novembra noteikumi Nr. 1033 "Prasības savvaļas sugu dzīvnieku turēšanai zooloģiskajā dārzā un prasības zooloģiskā dārza</p>	<p>dažādi ekspertu atzinumi, u.tt.), kuros var īstenot agrīnu atklāšanu;</p> <ul style="list-style-type: none"> - iedzīvotāju iesniegumu un ziņojumu par neparastiem novērojumiem, u.c. apstrāde, t.sk., agrīna atklāšana; - agrīnā atklāšanā fiksētu invazīvo dzīvnieku (izņemot medījamās sugas) - zivju, vēžu, zīdītāju, putnu un bezmugurkaulnieku sugu noteikšana; - invazīvo dzīvnieku (izņemot medījamās sugas) - zivju, vēžu, zīdītāju, putnu un bezmugurkaulnieku ātrās izskaušanas veikšana vai koordinēšana; - invazīvo dzīvnieku (izņemot medījamās sugas) - zivju, vēžu, zīdītāju, putnu un bezmugurkaulnieku ātrās izskaušanas pasākumu rezultātu kontrole; - Regulas sugu gadījumā- ziņojums EK par ABS gadījuma fiksēšanu un izskaušanas rezultātiem; - sugas vai sugu grupas izskaušanas kārtību izstrāde - sadarbībā ar zinātnisko iestādi; 	

Iestāde	Spēkā esošais LR normatīvais regulējums			Saskaņā ar Ministru kabinetā iesniegto likumprojektu "Grozījumi Sugu un biotopu aizsardzības likumā" ABS kontekstā (papildus kolonnā "Spēkā esošais LR normatīvais regulējums" minētajam)	Priekšlikumi iestāžu funkcijām invazīvo sugu ABS (priekšlikumu secība veidota atbilstoši ABS soļu secībai)
	Iestādes pārraudzībā esošās sugu grupas	Iestādes funkcijas, kurās iespējams iekļaut ABS	Atbilstošais normatīvais regulējums		
		- Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas valdījumā esošo valsts nekustamo īpašumu, kuri nodoti pārvaldes turējumā, apsaimniekošana	izveidošanai un reģistrācijai"; MK 2009.gada 2.jūnija noteikumi Nr.507 "Dabas aizsardzības pārvaldes nolikums"; Sugu un biotopu aizsardzības likums		- administratīvo pārkāpumu kompetence invazīvo sugu pārvaldības jomā, ciktāl tas nav pretrunā ar citu institūciju kompetenci.
VAAD	Invazīvie augi	- monitorings lauksaimniecības zemēs; - ikviena persona informē Valsts augu aizsardzības dienestu, ja tās rīcībā ir ziņas par invazīvo augu sugu izplatību.	Augu aizsardzības likums; MK 2008. gada 30. jūnija noteikumu Nr. 467 "Invazīvo augu sugu izplatības ierobežošanas noteikumi" 8., 11. punkts	Invazīvo sauszemes augu sugu (kas saskaņā ar riska analīzi noteiktas par prioritārām - tiks noteiktas jaunajos MKN)-monitorings; Visām sauszemes augu sugām: - atļauju izsniegšana, kontrole, anulēšana;	- augstas prioritātes invazīvo sauszemes augu sugu monitorings, uzraudzība un kontrole (atkarībā no aktuālā normatīvā regulējuma), t.sk., agrīna atklāšana; - stādaudzētavu un tirdzniecības vietu kontrole, t.sk., agrīna atklāšana; - invazīvajām augu sugām - atļauju izsniegšana, kontrole un anulēšana, t.sk., agrīna atklāšana; - iedzīvotāju iesniegumi un ziņojumi par neparastiem novērojumiem, u.c., t.sk., agrīna atklāšana; - agrīnā atklāšanā fiksētu invazīvo sauszemes augu sugu noteikšana;
	Augi, augu produkti un ar tiem saskarē nonākušie priekšmeti	- audzēšanas un tirdzniecības vietu kontrole; - karantīnas organismu pārvaldības sistēma	Augu aizsardzības likums; MK noteikumi Nr. 772 "	- agrīna atklāšana, ātras izskaušanas uzraudzība, koordinēšana agrīnā invāzijas stadijā vai	

Iestāde	Spēkā esošais LR normatīvais regulējums			Saskaņā ar Ministru kabinetā iesniegto likumprojektu "Grozījumi Sugu un biotopu aizsardzības likumā" ABS kontekstā (papildus kolonnā "Spēkā esošais LR normatīvais regulējums" minētajam)	Priekšlikumi iestāžu funkcijām invazīvo sugu ABS (priekšlikumu secība veidota atbilstoši ABS soļu secībai)
	Iestādes pārraudzībā esošās sugu grupas	Iestādes funkcijas, kurās iespējams iekļaut ABS	Atbilstošais normatīvais regulējums		
			Augu karantīnas noteikumi"; Regula (ES) 2016/2031	piespiedu pasākumu veikšanas nodrošināšana, atkāpes no ātras izskaušanas/izskaušanas nepiemērošana; - administratīvo pārkāpumu kompetence invazīvo sugu pārvaldības jomā, ciktāl tas nav pretrunā ar citu institūciju kompetenci.	- invazīvo sauszemes augu sugu ātrās izskaušanas pasākumu veikšanas uzraudzība, koordinēšana vai veikšana atbilstoši sugas vai sugu grupas izskaušanas kārtībai (atbilstoši 2.att.); - invazīvo sauszemes augu sugu ātrās izskaušanas pasākumu rezultātu kontrole; - sugas vai sugu grupas izskaušanas kārtību izstrāde - sadarbībā ar zinātnisko iestādi; - administratīvo pārkāpumu kompetence invazīvo sugu pārvaldības jomā, ciktāl tas nav pretrunā ar citu institūciju kompetenci.
VMD	Latvijas faunai neraksturīgās vai invazīvās medijamās dzīvnieku sugas	- populācijas stāvokļa novērtēšana; - medību uzraudzība	Medību likums; MK 2014. gada 22. jūlija noteikumi Nr. 421 "Medību noteikumi"	- invazīvo savvaļas dzīvnieku medijamo sugu agrīna atklāšana. - administratīvo pārkāpumu kompetence invazīvo sugu pārvaldības jomā, ciktāl tas nav	- invazīvo savvaļas dzīvnieku medijamo sugu populācijas stāvokļa novērtēšana, t.sk., agrīna atklāšana; - "Mednis" uzturēšana datu saņemšanas funkcionalitātes nodrošināšanai t.sk., agrīna atklāšana; - citi iestādes darbi, kuros var īstenot agrīnu atklāšanu (piemēram, pārbaudot

Iestāde	Spēkā esošais LR normatīvais regulējums			Saskaņā ar Ministru kabinetā iesniegto likumprojektu "Grozījumi Sugu un biotopu aizsardzības likumā" ABS kontekstā (papildus kolonnā "Spēkā esošais LR normatīvais regulējums" minētajam)	Priekšlikumi iestāžu funkcijām invazīvo sugu ABS (priekšlikumu secība veidota atbilstoši ABS soļu secībai)
	Iestādes pārraudzībā esošās sugu grupas	Iestādes funkcijas, kurās iespējams iekļaut ABS	Atbilstošais normatīvais regulējums		
				pretrunā ar citu institūciju kompetenci.	<p>meža inventarizāciju, iesniegumus koku ciršanai mežā, medību kontroles laikā, obligāti atjaunojamo meža platību apsekošanas laikā, utt.);</p> <ul style="list-style-type: none"> - iedzīvotāju iesniegumi un ziņojumi par neparastiem novērojumiem, mednieku ziņojumi par atrastu bojā gājušu medījamo dzīvnieku, u.c. t.sk., agrīna atklāšana; - invazīvo savvaļas dzīvnieku medījamo sugu agrīnā atklāšanā fiksētu sugu noteikšana; - invazīvo savvaļas dzīvnieku medījamo sugu ātrās izskaušanas pasākumu rezultātu kontrole; - sugas vai sugu grupas izskaušanas kārtību izstrāde- sadarbībā ar zinātnisko iestādi; - administratīvo pārkāpumu kompetence invazīvo sugu pārvaldības jomā, ciktāl tas nav pretrunā ar citu institūciju kompetenci.

Iestāde	Spēkā esošais LR normatīvais regulējums			Saskaņā ar Ministru kabinetā iesniegto likumprojektu "Grozījumi Sugu un biotopu aizsardzības likumā" ABS kontekstā (papildus kolonnā "Spēkā esošais LR normatīvais regulējums" minētajam)	Priekšlikumi iestāžu funkcijām invazīvo sugu ABS (priekšlikumu secība veidota atbilstoši ABS soļu secībai)
	Iestādes pārraudzībā esošās sugu grupas	Iestādes funkcijas, kurās iespējams iekļaut ABS	Atbilstošais normatīvais regulējums		
PVD	Invazīvo augu un dzīvnieku sugas	- robežkontrole uz robežām ar trešajām valstīm; - dzīvnieku pārvietošanas uzraudzība iestādes kompetences ietvaros	MK 2008. gada 30. jūnija noteikumu Nr. 467 "Invazīvo augu sugu izplatības ierobežošanas noteikumi" 15. punkts; Veterinārmedicīnas likuma 52. Pants; MK 2004. gada 18. marta noteikumi Nr. 146 "Veterinārās kontroles kārtība, kas jāievēro, ievēdot Latvijā dzīvniekus no trešajām valstīm"; MK 2017. gada 3. janvāra noteikumi Nr. 17 "Veterinārās prasības to dzīvnieku pārvietošanai, kuri nav minēti citos normatīvajos aktos	- agrīna atklāšana uz robežas	- invazīvās sugas ieviešanas robežkontrole no trešajām valstīm, t.sk., agrīna atklāšana; - dzīvnieku pārvietošanas uzraudzība ES ietvaros, t.sk., agrīna atklāšana; - citi iestādes darbi (piemēram, lauksaimniecības dzīvnieku turēšanas vietu pārbaudes – sugu sastāvs, mednieku sniegto ziņu apkopošana par atrastu bojā gājušu vai nomedītu medījamo dzīvnieku, ja tā pazīmes liecina par infekcijas slimības izplatīšanos (Medību noteikumu 31.punkts) utt.), kuros var īstenot agrīnu atklāšanu; - iedzīvotāju iesniegumi un ziņojumi par neparastiem novērojumiem vai dzīvnieku turēšanas vietām, t.sk., ziņojumi par labturības prasību pārkāpumiem, u.c., t.sk., agrīna atklāšana - ātrās izskaušanas koordinēšana uz robežām ar trešajām valstīm;

Iestāde	Spēkā esošais LR normatīvais regulējums			Saskaņā ar Ministru kabinetā iesniegto likumprojektu "Grozījumi Sugu un biotopu aizsardzības likumā" ABS kontekstā (papildus kolonnā "Spēkā esošais LR normatīvais regulējums" minētajam)	Priekšlikumi iestāžu funkcijām invazīvo sugu ABS (priekšlikumu secība veidota atbilstoši ABS soļu secībai)
	Iestādes pārraudzībā esošās sugu grupas	Iestādes funkcijas, kurās iespējams iekļaut ABS	Atbilstošais normatīvais regulējums		
			par veterināro kontroli"; MK 2010. gada 27. jūlija noteikumi Nr.704 Noteikumi par robežšķērsošanas vietām un tajās veicamajām pārbaudēm		
	- plēsēju kārtas savvaļas, primātu, jūras zīdītāju, krokodilu kārtas un čūskveidīgo dzīvnieku sugas	- turēšanas vietu reģistrēšana un uzraudzība ārpus zooloģiskajiem dārziem, dzīvnieku patversmēm un dzīvnieku viesnīcām	MK 2010. gada 21. decembra noteikumi Nr. 1146 "Savvaļas sugu dzīvnieku turēšanas vietu reģistrācijas kārtība"	-savvaļas dzīvnieku turēšanas vietās - agrīna atklāšana;	- plēsēju kārtas savvaļas, primātu, jūras zīdītāju, krokodilu kārtas un čūskveidīgo dzīvnieku sugu turēšanas vietu reģistrēšana un uzraudzība, t.sk., agrīna atklāšana
LVĢMC	Saldūdeņu makrofīti un bentiskie bezmugurkaulnieki	- saldūdeņu makrofītu un bentisko bezmugurkaulnieku monitorings	MK 2004. gada 17. februāra MK noteikumi Nr.92 "Prasības virszemes ūdeņu, pazemes ūdeņu un	- invazīvo saldūdens augu un bentisko bezmugurkaulnieku sugu agrīna atklāšana	- invazīvo saldūdens augu sugu monitorings, t.sk., agrīna atklāšana; - informācijas par invazīvo saldūdens augu un bentisko bezmugurkaulnieku sugu ātro izskaušanu nodošana izpildiestādei koordinēšana;

Iestāde	Spēkā esošais LR normatīvais regulējums			Saskaņā ar Ministru kabinetā iesniegto likumprojektu "Grozījumi Sugu un biotopu aizsardzības likumā" ABS kontekstā (papildus kolonnā "Spēkā esošais LR normatīvais regulējums" minētajam)	Priekšlikumi iestāžu funkcijām invazīvo sugu ABS (priekšlikumu secība veidota atbilstoši ABS soļu secībai)
	Iestādes pārraudzībā esošās sugu grupas	Iestādes funkcijas, kurās iespējams iekļaut ABS	Atbilstošais normatīvais regulējums		
			aizsargājamo teritoriju monitoringam un monitoringa programmu izstrādei"		- invazīvo saldūdens augu un bentisko bezmugurkaulnieku sugu ātrās izskaušanas pasākumu rezultātu kontrole; - sugas vai sugu grupas izskaušanas kārtību izstrāde - sadarbībā ar zinātnisko iestādi
Pašvaldības	Nav	- Koordinējošā loma invazīvo augu sugu (Sosnovska latvāņu) izplatības ierobežošanas pasākumu veikšanā tās administratīvajā teritorijā (t.sk. Izplatības ierobežošanas pasāk. plāna izstrāde, izskaušanas pasākumu organizēšana, ja tos neveic ģeogrāfi) -uzraudzība par invazīvo sugu ierobežošanas pasākumu veikšanu	Augu aizsardzības likums; MK 2008. gada 14. jūlija noteikumu Nr.559 "Invazīvo augu sugas – Sosnovska latvāņa – izplatības ierobežošanas noteikumi" 12. un 17. punkts	organizē un koordinē invazīvo sugu ierobežošanas pasākumu īstenošanu, ja zemes ģeogrāfi, lietotājs vai valdītājs neveic invazīvo sugu izplatības ierobežošanas pasākumus; -administratīvo pārkāpumu kompetence invazīvo sugu pārvaldības jomā, ciktāl tas nav	- bezpalīdzīgā stāvoklī nonākušo savvaļas dzīvnieku ķeršana, t.sk., agrīna atklāšana; - pašvaldību veidotās medību koordinācijas komisijas, t.sk. tiesības pārņemt medību tiesības lietotāja tiesības, t.sk., agrīna atklāšana; - invazīvo sugu ātrās izskaušanas veikšana vai koordinēšana (atkarībā no sugas vai sugu grupas izskaušanas kārtības)

Iestāde	Spēkā esošais LR normatīvais regulējums			Saskaņā ar Ministru kabinetā iesniegto likumprojektu "Grozījumi Sugu un biotopu aizsardzības likumā" ABS kontekstā (papildus kolonnā "Spēkā esošais LR normatīvais regulējums" minētajam)	Priekšlikumi iestāžu funkcijām invazīvo sugu ABS (priekšlikumu secība veidota atbilstoši ABS soļu secībai)
	Iestādes pārraudzībā esošās sugu grupas	Iestādes funkcijas, kurās iespējams iekļaut ABS	Atbilstošais normatīvais regulējums		
		<ul style="list-style-type: none"> - Bezpalīdzīgā stāvoklī nonākušo savvaļas dzīvnieku ķeršana 	Dzīvnieku aizsardzības likuma 8. panta trešā daļa un 39. pants	pretrunā ar citu institūciju kompetenci	
		<ul style="list-style-type: none"> - Pašvaldību veidotās medību koordinācijas komisijas, t.sk. tiesības pārņemt medību tiesību lietotāja tiesības 	MK 2014. gada 26. maija noteikumi Nr.269 "Noteikumi par medījamo dzīvnieku nodarīto zaudējumu noteikšanu un medību koordinācijas komisijām"		

5. Nepieciešamie normatīvo aktu grozījumi

ABS sistēmas efektīvai un pilnvērtīgai darbībai nepieciešama ne vien regulējuma invazīvo sugu pārvaldības jomā izstrāde, bet arī grozījumu veikšana atsevišķos spēkā esošajos Latvijas Republikas normatīvajos aktos. ABS sistēmas priekšlikuma izstrādes ietvaros identificētie nepieciešamie grozījumu spēkā esošajos Latvijas Republikas normatīvajos aktos apkopoti 2.tabulā

2.tabula. ABS ieviešanai nepieciešamie normatīvo aktu grozījumi

Nr.	Normatīvais akts	Nepieciešamie grozījumi	Grozījumu pamatojums	Ietekmētā puse
1.	MK 2009. gada 2. jūnija noteikumi Nr. 507 "Dabas aizsardzības pārvaldes nolikums"	Tiks definēti pēc grozījumu apstiprināšanas Sugu un biotopu aizsardzības likumā	Jāiekļauj jaunās funkcijas	DAP
2.	MK 2010. gada 9. novembra noteikumi Nr. 1033 "Prasības savvaļas sugu dzīvnieku turēšanai zooloģiskajā dārzā un prasības zooloģiskā dārza izveidošanai un reģistrācijai"		Jāiekļauj prasību par atļaujas nepieciešamību saskaņā ar Regulas Nr. 1143/2014 8. pantu	DAP
3.	MK 2010. gada 21. decembra noteikumi Nr. 1146 "Savvaļas sugu dzīvnieku turēšanas vietu reģistrācijas kārtība"		Jāiekļauj informācija par invazīvām sugām	PVD

4.	MK 2010.gada 21.decembra noteikumi Nr. 1165 “Kārtība, kādā izsniedz atļaujas nemedījamo sugu indivīdu iegūšanai, ievieš Latvijas dabai neraksturīgas savvaļas sugas (introdukcija) un atjauno sugu populāciju dabā (reintrodukcija)”	3.punkts jāpapildina ar 3.3.apakšpunktu šādā redakcijā: “nemedījamās invazīvās sugas dzīvnieka nogādāšanai uz patversmi, dzīvnieku rehabilitācijas centru vai reģistrētu zooloģisko dārzu/reģistrētu konkrētās sugas dzīvnieku turēšanas vietu”	Jāiekļauj informācija par invazīvām dzīvnieku sugām	DAP
5.	MK 2014. gada 9. jūnija noteikumi Nr. 293 “Dabas datu pārvaldības sistēmas uzturēšanas, datu aktualizācijas un informācijas aprites kārtība”		Jāiekļauj informāciju par invazīvām sugām.	DAP
6.	MK 2014.gada 22.jūlija noteikumi Nr.421 “Medību noteikumi”		ABS sugu gadījumā medību tiesību lietotāja pienākums ir šīs sugas īpatni nomedīt	VMD
7.	MK 2014. gada 26.maija noteikumi Nr.269 “Noteikumi par medījamo dzīvnieku nodarīto zaudējumu noteikšanu un medību koordinācijas komisijām”	Papildināt 16.punktu ar tiesību medību koordinācijas komisijai lemt par medījamo invazīvo sugu izskaušanu medību platībās, ja to neveic īpašnieks vai medību tiesību lietotājs	Jāiekļauj tiesības medību koordinācijas komisijai lemt par medījamo invazīvo sugu īpatņu izskaušanu medību platībās, kurās tas netiek nodrošināts	Īpašnieks. medību tiesību lietotāji, pašvaldība, VMD

8.	MK 2017. gada 3. janvāra noteikumi Nr. 17 "Veterinārās prasības to dzīvnieku aprītei, kas nav minēti citos normatīvajos aktos par veterināro kontroli"		Jāpapildina, ka tiek veikta arī sugu sastāva pārbaude	PVD
9.	Jauni MKN: "invazīvo sugu introdukcijas un izplatīšanās profilakses un pārvaldības noteikumi, kompetentās iestādes un to funkcijas, tai skaitā:<..> "	Jauns normatīvais akts. d) invazīvo sugu uzraudzības kārtība (to kontrole uz robežām un iekšzemē, monitorings, sabiedrības novērojumi, agrīna atklāšana, ātra iznīcināšana agrīnas atklāšanas gadījumā vai iznīcināšanas nepiemērošana), atļaujas	Regula Nr. 1143/2014. 16., 17., 18. pants.	DAP, VAAD, VMD, PVD, LVĢMC, pašvaldības, LHEI.
10.		Izņemtais vai konfiscētais invazīvās dzīvnieku sugas dzīvais īpatnis līdz kompetentu institūciju attiecīga lēmuma pieņemšanai tiek turēts Rīgas Nacionālajā zooloģiskajā dārzā vai citā izņemšanas punktam tuvākā turēšanas vietā, ja tā ir iepriekš saņēmusi atļauju konkrētās invazīvās sugas turēšanai ierobežotos apstākļos. Izdevumus, kas saistīti ar attiecīgā īpatņa transportēšanu no izņemšanas vai konfiskācijas	Vispārīgajā regulējums ABS jomā jāiekļauj informācija par rīcībām ar izņemtajiem vai konfiscētajiem īpatņiem uz robežas ar trešajām valstīm	DAP, PVD, Rīgas Nacionālais zooloģiskais dārzs, reģistrētas savvaļas sugu dzīvnieku turēšanas vietas

		<p>vietas un dzīvnieka uzturēšanu Rīgas Nacionālajā zooloģiskajā dārzā vai citā turēšanas vietā, sedz persona, kurai īpatnis izņemts vai konfiscēts.</p>	
11.		<p>ABS sugas īpatņa konstatēšanas gadījumā to nodod iznīcināšanai to atbilstošas iznīcināšanas pakalpojuma sniedzējam, lai tā neievistos un neizplatītos Latvijas teritorijā. Izdevumus sedz auga īpašnieks.</p>	PVD

6. Sadarbība starp Baltijas valstīm ABS sistēmas izstrādē un ieviešanā

Sadarbība ar kaimiņvalstīm un datu apmaiņa starp tām ir būtisks solis, lai nodrošinātu savlaicīgu sagatavošanos jaunās IAS ienākšanai valstī, kā arī attīstītu un pilnveidotu agrīnās atklāšanas un ātrās izskaušanas sistēmas katrā valstī.

Lai veicinātu sadarbību un pārrunātu ar IAS pārvaldību saistītos jautājumus, 2021. gada vasarā notika Baltijas valstu kompetento institūciju sanāksme. Igauniju pārstāvēja Igaunijas Vides ministrijas, Vides pārvaldes un Vides aģentūras darbinieki, Lietuvu - Lietuvas Vides ministrijas pārstāvis, Latviju – pārstāvji no Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas, Valsts augu aizsardzības dienesta un Dabas aizsardzības pārvaldes. Tikšanās laikā katra valsts prezentēja savas IAS pārvaldības pieredzi, koncentrējoties uz likumdošanas ietvaru, kompetenču sadali, Regulas ieviešanu. Tikšanās laikā tika secināts, ka problēmas, ar kurām saskaras valstis, ir līdzīgas un valstis vienojās, ka sadarbība ir nepieciešama ne tikai agrīnās atklāšanas, bet arī citās jomās, piemēram, pieredzes un labās prakses apmaiņā par IAS monitoringa un izskaušanas metodēm. Tāpat tika secināts, ka labākais risinājums agrās brīdināšanas sistēmā iekļautās informācijas apmaiņai par IAS ir institūciju e-pastu izmantošana. Igaunijas pusē galvenā komunikācijas iestāde ir Igaunijas Vides ministrija, Lietuvā - Lietuvas Vides ministrija, Latvijā - Dabas aizsardzības pārvalde. Sanāksmes dalībnieki vienojās par šādiem soļiem turpmākās sadarbības veicināšanai:

1. Apkopot un apmainīties ar informāciju par sugām, kas katrā valstī identificētas kā IAS un par kurām valsts vēlētos saņemt papildu informāciju un agrīnās atklāšanas ziņas.
2. Sadarbību agrīnās brīdināšanas sistēmas izstrādei apliecināt ar savstarpējām sadarbības vēstulēm, kurās norādītas katras institūcijas kontaktpersonas.
3. Organizēt regulāras Baltijas valstu kompetento iestāžu sanāksmes arī par citiem IAS pārvaldības jautājumiem, piemēram, IAS monitoringu.

Projekts "Natura 2000 aizsargājamo teritoriju pārvaldības un apsaimniekošanas optimizācija" (LIFE19 IPE/LV/000010 LIFE-IP LatViaNature) tiek īstenots ar Eiropas Savienības LIFE programmas un VRAA finansiālu atbalstu.

Informācija atspoguļo tikai projekta LIFE IP LatViaNature īstenotāju redzējumu, Eiropas Klimata, infrastruktūras un vides izpildaģentūra nav atbildīga par šeit sniegtās informācijas iespējamo izmantojumu.

1.pielikums. Sugas vai sugu grupas izskaušanas kārtības veidlapa

Sugas vai sugu grupas izskaušanas kārtības izstrādi veic attiecīgās sugas vai sugu grupas Riska analīzes izstrādātāji sadarbībā ar attiecīgo kompetento iestādi. Sagatavoto Sugas vai sugu grupas izskaušanas kārtību izskata un vērtē Konsultatīvā padome. Sugas vai sugu grupas izskaušanas kārtību apstiprina attiecīgā kompetentā iestāde.

.....(**sugas latviskais un latīniskais nosaukums ar autoru**) **izskaušanas kārtība**

Lai gan izskaušanas kārtība ir izstrādāta konkrētai sugai, atsevišķos gadījumos to var piemērot vairākām vienas ģints sugām vai pasugām. Kārtību piemēro sugu grupai, ja ir skaidrs, ka šo sugu ekoloģija ir līdzīga un ir sagaidāma līdzīga izskaušanas kārtība. Šādā gadījumā ir jābūt skaidri norādītam, ka izskaušanas kārtība tiek veikta sugu grupai.

Izskaušanas kārtības autors/i, organizācija, datums:

Izskaušanas kārtības vērtētājs/i, organizācija, datums: Kompetentā iestāde par izskaušanas kārtības piemērošanu:

1. Informācija par sugu

1.1. **Sugas apraksts** (morfoloģiskās pazīmes, pēdu nospiedumi (dzīvniekiem), balss (dzīvniekiem), utt.)

1.2. **Līdzīgās sugas, kas var tikt konstatētas valsts teritorijā** (jāietver gan vietējās, gan svešzemju sugas, kuras var tikt konstatētas, ietverot šādus variantus: a. Citas invazīvās sugas ar līdzīgām morfoloģiskajām un ekoloģiskajām īpašībām (šādā gadījumā var tikt piemērota viena izskaušanas kārtība); b. Citas morfoloģiski līdzīgas svešzemju sugas, kurām nav invazīvu sugu pazīmes un kuras var tikt konstatētas valsts teritorijā; c. Morfoloģiski līdzīgas vietējās sugas, kuras var tikt sajauktas ar invazīvo sugu) *No Riska analīzes A.2 punkta*

1.3. **Sugai raksturīgās dzīvotnes**

1.4. **Izplatības raksturojums Eiropā un tuvākajās kaimiņvalstīs?** (ja iespējams, pievienot kartogrāfisko materiālu) *No Riska analīzes B.2.5. kritērija*

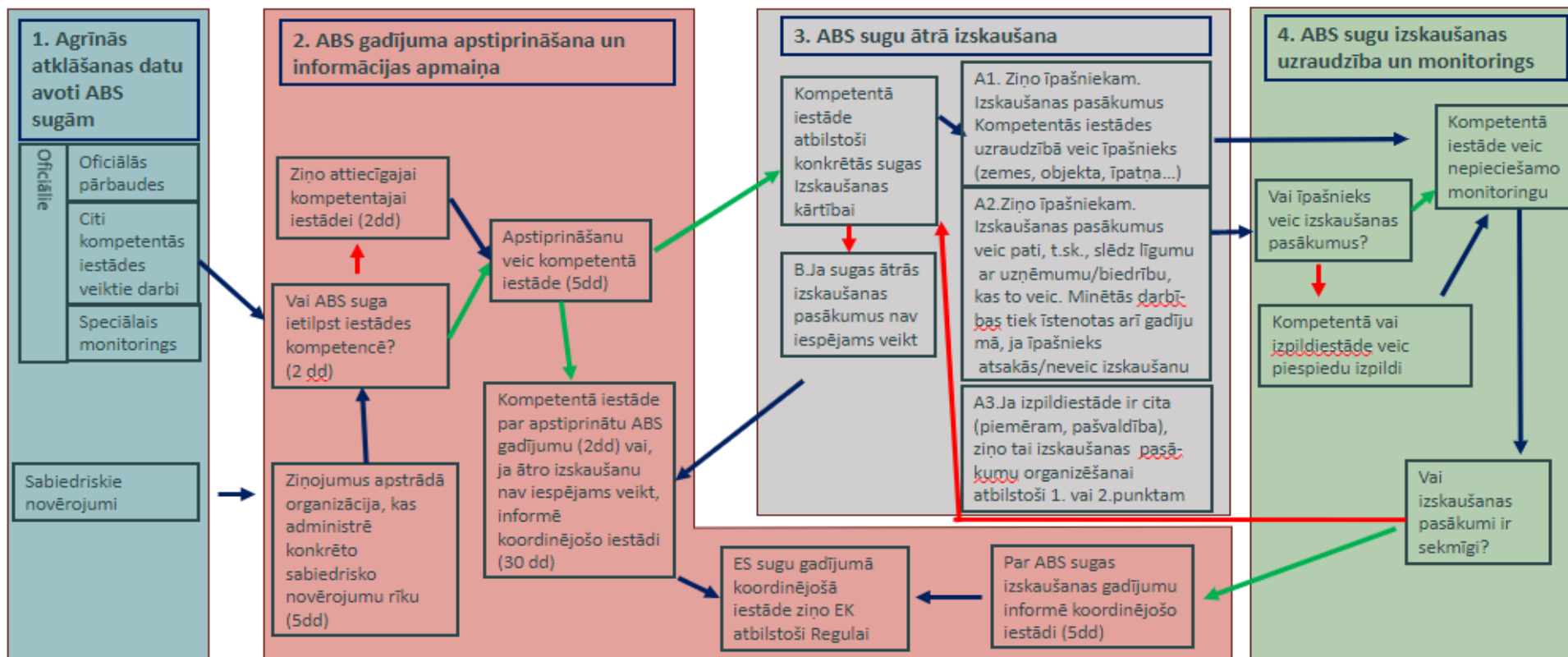
1.5. **Galvenie ienākšanas ceļi Latvijā** *No Riska analīzes B.1.1. kritērija*

1.6. **Galvenie izplatīšanās ceļi** *No Riska analīzes B.1.2. kritērija*

1.7. **Vairošanās stratēģija** *No Riska analīzes B.1.5. kritērija (augiem), B.1.10. kritērija (dzīvniekiem).*

2. Kompetentā iestāde par izskaušanas kārtības piemērošanu (atzīmēt atbilstošo variantu un korigē 1.attēlu)

- a) Ziņo īpašniekam. Izskaušanas pasākumus atbildīgās iestādes uzraudzībā veic īpašnieks (zemes, objekta, īpatņa...) vai
- b) Ziņo īpašniekam. Izskaušanas pasākumus veic pati, t.sk., slēdz līgumu ar uzņēmumu/biedrību, kas to veic. Minētās darbības tiek īstenotas arī gadījumā, ja īpašnieks atsakās/neveic izskaušanu vai
- c) Ja izpildiestāde ir cita (piemēram, pašvaldība), ziņo tai izskaušanas pasākumu organizēšanai atbilstoši 1. vai 2.punktam

(Nr.p.k) attēls. .... (norādīt atbilstošo sugu vai sugu grupu) Agrīnās atklāšanas un ātras izskaušanas shēma

Dabas aizsardzības pārvalde

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija

LATVIJAS VALSTS MEŽI
KOKSNE • STĀDI • ATPŪTA

Pasaules Dabas Fonds
WWF
sadarbībā ar

3. **Izskaušanas pasākumi** (tiek raksturoti tikai tie pasākumi, kuru izmantošana Latvijā nav pretrunā ar normatīvo aktu prasībām. Metodes var tikt grupētas- mehāniskās, bioloģiskās, ķīmiskās, kombinētās izskaušanas metodes. Aizpildot tabulu, atsaucas uz izmantotajiem datu avotiem. Katrai metodei tiek aizpildīta sava tabula.) *Daļēji no Riska analīzes C daļas*

KATRA ATRADNE IR JĀVĒRTĒ UN LĒMUMS PAR IZSKAUŠANAS METODĒM JĀPIEŅEM INDIVIDUĀLI

Metodes nosaukums, apraksts,	
Kādās teritorijās/gadījumos izmantojama	
Izmantošanas laiks un biežums	
Efektivitātes novērtējums	
Nepieciešamie resursi (aptuvenās izmaksas, darbinieki, aprīkojums utt.)	
Atļaujas, saskaņojumi utt., kuri nepieciešami saņemt pirms darbu sākšanas (piemēram, ķīmisko augu aizsardzības līdzekļu gadījumā, medību/zvejas rīku izmantošana)	
Darba drošības pasākumi	

<p>Blakus ietekme (negatīvā, pozitīvā) uz cilvēku veselību, vidi, nemērķa sugām utt.</p>	
<p>Izskaušanas efektivitātes kontroles pasākumi, t.sk., kādā veidā nosakāma efektivitāte (metodes/paņēmieni), cik ilgi būtu veicami pasākumi (gados), to biežums, u.tt., lai saprastu, ka organisms/populācija ir pilnībā izskausta</p>	
<p>Riski saistībā ar sabiedrības un citu iesaistīto pušu attieksmi pret metodi</p>	
<p>Piezīmes</p>	

Izmantotā literatūra:

Projekts “Natura 2000 aizsargājamo teritoriju pārvaldības un apsaimniekošanas optimizācija” (LIFE19 IPE/LV/000010 LIFE-IP LatViaNature) tiek īstenots ar Eiropas Savienības LIFE programmas un VRAA finansiālu atbalstu.

Informācija atspoguļo tikai projekta LIFE IP LatViaNature īstenotāju redzējumu, Eiropas Klimata, infrastruktūras un vides izpildāģentūra nav atbildīga par šeit sniegtās informācijas iespējamo izmantojumu.

